

Antalya Meb'usu Ahmet Saki ve Yozgat Meb'usu Ahmet Hamdi Beylerin, umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki 17 kânunusani 1927 tarih ve 959 numaralı kanunun ikinci maddesinin tadiline dair 2/54 ve Kayseri Meb'usu Hasan Ferit ve Mardin Meb'usu İrfan Ferit Beylerin, umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki kanunun bazı maddelerini tadil edici 2/115 numaralı kanun teklifleri ve Adliye ve Dahiliye Encümenleri mazbataları

Antalya Meb'usu Ahmet Saki ve Yozgat Meb'usu Ahmet Hamdi Beylerin umuru Belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki kânunusani 1927 tarih ve 959 numaralı kanunun ikinci maddesinin tadiline dair 2/54 numaralı kanun teklifi

Esbabı mucibe

Umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiyenin ne suretle tatbik edileceği hakkındaki Büyük Millet Meclisi tarafından kabul buyrulan 16 nisan 340 tarih ve 486 numaralı kanunun altıncı ve yedinci maddeleri, umuru belediyeye mugayir hareket edenlere tayin edilecek cezaiy naktillerin kat'i olduğu ve bu cezaya dūçar olanların hiç bir makam huzurunda hakkı itirazları bulunmadığı esasını ihtiyar etmiş ve ancak sahai tatbikatta bunun bazı mertebe mahzurları görülmüş olduğundan Yozgat Meb'usu Ahmet Hamdi Beyin teklifi üzerine, bu gibi cezaiy naktillere dūçar olanlara hakkı itiraz verilmek ve itirazın neticesine kadar cezaiy naktinin tahsili keyfiyeti teahhur etmek hususati, efradın hukukuna daha ziyade muvafık görülerek Meclisi Âli tarafından kabul buyrulan 17 kânunusani 1927 tarih ve 959 numaralı kanun ile bunlara idare heyetleri huzurunda itiraz etmek hakkı bahşolunmuştur.

İzaha muhtaç değildir ki umuru belediye hakkında mevzu kavanin ve nizamat ahkâmına mugayir olarak vuku bulacak harekât, doğrudan doğruya hukuku ammeye tesir eden memnu fiiller adadına dahil olduğundan ef'ali memnua hakkında ceza tayini keyfiyeti esas itibarile adli hakkı kazayı haiz bulunan mahkemelere mevdu bulunduğu cihetle, belediye meclisleri tarafından bu mevzide cezaiy naktiye mütedair verilen kararlar dolayisile mezkûr meclislere müstekillen hakkı kaza bahşedilmiş olduğu tasavvur olunamaz. Bu misillü kararların mahiyeti yalnız iptidaen cezaiy naktinin miktarını iraedden ibaret olup itiraz vukuunda cezaiy naktî miktarının fili memnu ile veçhi tenasübü ve haddi zatında alâkadarlara isnat olunan fili memnuun vuku veya ademi vukuu hakkında hüküm vermek salâhiyeti kazaiyeyi haiz olan Cümhuriyet mahkemelerinin vazaifi asliyesindedir.

959 numaralı kanunun ikinci maddesi salâhiyeti mezkûreyi idare heyetlerine vermekte ise de mezkûr heyetler teşekkül, mahiyet ve nev'i vazaifi itibarile kanunu cezamızın « cürüm » ve « kabahat » namı altında tasnif ettiği efali memnuaya dair hüküm ita edecek evsafi haiz olmadıkları cihetle, cezaiy naktiller aleyhine vuku bulacak itiraz üzerine idare heyetlerinin kazai bir hüküm ita etmeleri, Cümhuriyetimizin hukuku ammeyi bütün şumulile müemmen olan mevzuatı kanuniyesine muvafık görülmemektedir.

Cezaiy naktiye karşı alâkadarlar tarafından itiraz vukuunda tetkik ve muhakeme ile hüküm ita etmek salâhiyetinin esasen hakkı kazayı haiz bulunan mahkemeye verilmesi vahdeti kazayı bu noktada dahi tarsin edecektir. Alelhusus mezkûr cezaiy naktiller ita olunmadığı takdirde,

kemiyeti itibarile bir seneye kadar hapsi istilzam edeceği kanun iktizasından bulunduğu cihetle hapse tahvili icap edecek olan hadiseler üzerine hüküm ita etmek salâhiyetinin esasen hakkı kazaya malik olmıyan mercilere terki, mevzuatı kanuniyemize tevafuk eylememektedir. Binaenaleyh itiraz vukuunda keyfiyetin ahkâmı umumiyemize tevfikân mahkemece hal ve fasıl ve hükme raptı esasını istihdaf eden aşağıda muharrer teklifi kanunimizin kabulünü istirham ederiz.

Yozgat Antalya
Ahmet Hamdi Ahmet Saki

Antalya Meb'usu Ahmet Saki ve Yozgat Meb'usu Ahmet Hamdi Beylerin teklifi

Umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki 17 kânunusani 927 tarih ve 959 numaralı kanunun ikinci maddesini muaddil kanun :

Madde 1 — Umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki 16 nisan 1340 tarih ve 486 numaralı kanunun altıncı ve yedinci maddelerini muaddil 17 kânunusani 927 tarih ve 959 numaralı kanunun ikinci maddesi aşağıda yazıldığı veçhile tadil edilmiştir.

« Altıncı madde mucibince verilecek kararlar zabıtaî belediye ve indelicap polis memurları tarafından icra olunur. Mahkûmu aleyh cezai naktiyi vermezse, müddei Umumiliğe verilecek müzekkere üzerine beher lira ve küsuru için bir gün hapsedilir. Alâkadarlar kendilerine kararın tebliğinden itibaren bir hafta zarfında mahkemeye müracaat ve itiraz edebilirler. İşbu itiraz, kararın icrasını tehir eder ve müstacelen hükme raptolunur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Adliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

Kayseri Meb'usu Hasan Ferit ve Mardin Meb'usu İrfan Ferit Beylerin, umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki kanunun bazı maddelerini tadil edici 2/115 numaralı kanun teklifi

Yüksek Reisliğe

Belediyelerden beklenen işlerin sür'atle temini ve tedviri keyfiyetinin kuvvei teyidiyesi olmak üzere belediye işlerine ait ahkâmı cezaiyenin tatbiki salahiyeti 486 numaralı kanun ile belediye meclislerine verilmişti, bilahare 959 numaralı kanunla alâkadarlara idare heyetleri nezdinde bu kararlara itiraz hakkı da verilerek tatbikatta hiç bir tarafı memnun etmiyecek neticelere varılmıştır.

Bu suretle bir taraftan belediyecilik noktasından işler yürüdümediği gibi diğer taraftan kendisini mağdur addeden alâkadarların da hukukan tatmini kabil olamamaktadır, zira idare heyetlerini teşkil eden kimseler ekseriyetle ne belediyeci ve ne de hukukcudur, bu sebeple çok defa hukukan ceza görmemesi icap eden kimseler hakkındaki kararlar tasdik edilmekte olduğu gibi koca bir şehir halkının yiyeceği ve içeceği hülâsa hayatile oynıyan kimselere verilen cezalar da « cürüm ile ceza arasında bir nisbeti adile görülememiştir » kaydile gayri mahsus bir hadde indirilmekte, halk ve şehirler için kendilerinden semereli faaliyetler beklenen belediyelerin bu faaliyetleri daha başlangıcında çıkmaza sokulmaktadır. Kaldı ki belediye kararlarında lüzum gösterilen bu faydasız itiraz yoluna mukabil ve meselâ ticaret ve sanayi odaları gibi kazayi idariye asla lüzum olmıyan şahsiyeti hükmiyelerin verecekleri kararları da kat'i telâkki ediliyor. Ortada bu canlı misal ve tezatlar dururken yeni belediye kanunile muasır

belediyelerin bütün yeniliklerini benimsiyen belediyeleri daha ilk adımda akamete uğratacak bu esasların kalması doğru olamaz ve sonra itiraf edilmek lâzımdır ki esasen ister belediye encümenleri ister mahkemeler tarafından tatbik edilsin belediyelerin bu günkü faaliyet müeyyideleri ihtiyacı tatminden çok uzaktır, ancak bu ihtiyacın lüzumu filen tahakkuk edinceye kadar hiç olmazsa mevcut ahkâmın hüsnü tatbikını mümkün kılmak zaruridir, bu takdirde hem belediyecilere seri ve adil bir faaliyet sahası açmak hem de mahkemelerin adil hakkı kazasından mecburen mahrum bırakılan vatandaşlara suçsuz olduklarını bildirebilecekleri kanunî bir merci göstermek suretile icraatta sürat ve adaleti birbirine katmak icap eder taki belediyeler icraatsızlıktan, suçu olmıyan vatandaşlar kanunen tabi oldukları mahkemelere müracaatla mağduriyetten kurtulmuş ve müstahak olanlar da cezalarını görmüş olsunlar.

İşte bu maksatlardır ki 486 ve 959 numaralı kanunların tadili teklifimize saik olmuştur, bu teklifimizin birinci maddesile belediye encümenleri eskisi gibi bu vazifeleri ifa ile mükellef tutulmakta ve alâkadarlara bir suretini tebliğ ettikten sonra tahsili emval kanununa tevfikan derhal infaz edilecek olan bu kararları verirken kendilerinden bu vazifeyi kavramış balunmaları ve verdikleri kararların isabetile vatandaşları filen tatmin etmeleri istenmektedir.

İkinci maddesile kendilerini suçsuz telakki eden alâkadarlara diledikleri takdirde kararın tebliğinden itibaren beş gün içinde sulh hakimine ve olmıyan yerde bu vazifeyi gören mahkemeye bu kararı tetkik ettirmek hakkı tanınmaktadır, aynı zamanda derhal infaz edilen bu kararlardan yalnız sanat ve ticaretten mene mütedair bulunanların icrası ağır neticeler doğurabileceğinden bunların naktî teminat mukabilinde muayyen bir müddet için tehir edilebileceği esası kabul edilmektedir.

Üçüncü maddesile de idare heyetlerinin ve Şurayı Devletin ve en nihayet Mahkemei Temyizin murakabelerinden uzaklaştırılan bu kararların esasını zabıt varakaları teşkil etmesine nazaran bunların sıhhat ve intizamını temin için mahkemenin iptal kararı zabıt varakasının hilâfı sabit olmasına müstenit olduğu takdirde bunu tanzim eden zabıtai belediye memurları hakkında adliye mahkemelerince derhal takibatı kanuniye yapılmak üzere sulh hakiminin veya mahkemenin müddei umumiliğe tevdiî maslahat etmesine dair olan aşağıdaki mevaddı kanuniyemizi arz ve teklif eyleyiz.

Mardin
İrfan Ferit

Kayseri
Hasan Ferit

Kayseri Mebu'su Hasan Ferit ve Mardin Meb'usu İrfan Ferit Beylerin teklifi

Umuru Belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki kanunun bazı maddelerini muaddil teklifi kanunî

Madde 1 — Umuru Belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki 16 nisan 340 tarih ve 486 numaralı kanun ile yine bu kanunun 6 inci ve yedinci maddelerini muaddil 17 kânunusani 1927 tarih ve 959 numaralı kanunun 1 inci ve 2 inci maddeleri aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Belediye işlerine ait naktî ceza ve sanat ve ticaretten men kararları, zabıtai belediye memurlarının usulen tanzim edecekleri zabıt varakaları üzerine belediye encümenlerince ittihaz ve birer sureti usulen alâkadarlara tebliğ olunduktan sonra tahsili emvâl kanununa tevfikan infaz edilir.

Belediye Encümenleri, tahsilât komisyonları makamına kaimdir. Alâkadarlar diledikleri takdirde kendilerine isnat olunan fiil hakkında bir diyecekleri varsa, Karar verilmezden evvel Belediye encümenlerine tahriri müracaatta bulunabilirler

Belediye Encümenleri serdedilen esbabı varit görmezlerse esbabı reddi kararlarında izaha mecburdurlar.

Madde 2 — Alâkadarlar tebliğ tarihinden itibaren yedi gün zarfında bu kararların en yakın sulh hakimi ve sulh hakimi olmıyan yerlerde bu vazifeyi gören mahkemece tetkikini istiyebilirler. Ancak bu talep icrayı tehir etmez, yalnız sanat ve ticaretten men kararlarını mahkeme lüzum gördüğü takdirde nakit teminatı mukabilinde kırk beş günü geçmemek şartile icranın münasip bir müddetle tehirine ve bu müddet zarfında tetkikatını ikmal ederek belediye encümeninin kararını tasdik veya iptale hükmeder. Bu hükümler kabili temyiz değildir.

3 — Mahkeme iptal kararını, zabıt varakasını hilâfının sabit olmasına müsteniden verdiği takdirde derhal bu zabıt varakasını tanzim eden memur hakkında takibatı kanuniye icrası için keyfiyeti C. müddei umumisine tevdi eder.

4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

5 — Bu kanunun icrasına Adliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni

Karar № 39

Esas № 2/54, 2/115

30 - III - 1930

Yüksek Reislığe

Mardin Meb'usu İrfan Ferit ve Kayseri Meb'usu Hasan Ferit Beyler tarafından Yüksek Reislığe gönderilen umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki 16-IV-340 tarih ve 486 numaralı kanun ile bu kanunun bazı maddelerini muaddil 17-VII-927 tarih ve 959 numaralı kanunun bazı maddelerini tadil edici teklifi kanuni Adliye Encümenine tevdi edilmekle mezkûr teklif ile mumaileyhimanın evvelce verdikleri diğer bir teklifi kanuni ve Antalya Meb'usu Ahmet Saki ve Yozgat Meb'usu Ahmet Hamdi Beylerin 959 numaralı kanunun ikinci maddesini muaddil teklifi kanunileri ahiren belediye kanunu lâyihası Muvakkat Encümeni tarafından encümenimize havale kılınmış ve üç teklifin de aynı mevzua müteallik bulunmasına binaen birleştirilerek tetkiki kararlaştırıldıktan sonra Dahiliye Vekili Şükrükaya Beyefendi huzurile mezkûr kanun teklifleri tetkik ve müzakere olundu.

Belediyelerin kanun ve nizam dairesinde haiz oldukları salâhiyete istinaden ittihaz edecekleri muharrerata riayetsizlik edenler hakkında tertip edilecek cezaların süratle infazı ve bu cezalara düçar edilenlerin itiraz haklarının mevcut usulden başka bir yolda tetkik edilmesi zımında bir itiraz mercii tayini esbabını temin edecek surette belediye işlerine müteallik cezaî hükümler hakkındaki kanunda tadilât yapılması lüzununu esas itibarile musip görülmüş ve o suretle vaki olan kanun teklifi kabule şayan addedilmiştir.

Yapılacak tadilâta iki esaslı noktanın nazarı itibare alınması muktazi görülmüştür. Biri belediyelerin sıhhati, temizliği, umranı ve intizamı itibarile belediyelerce müttehaz tetbirlere temamilen riayet edilmesinin temini yolunda cezaî müeyyideler konması ve cezaya çarptırılacak halk ve eşnaf üzerinde bu cezaların intibahî tesirleri elde edilmek için süratle infaz edilmesi diğeri de; ceza tertibi dolayısıyla her hangi bir haksızlık ve mağduriyete uğradıklarını iddia edenlerin itirazlarına en seri bir surette ve tam bir itminan verecek merciler tarafından tetkikine imkân vermesi temine matuf olmalıdır.

İşte bu esaslar dairesinde muhtelif vilâyetlerin belediye cezalarına ait istatistiklerinin ve itiraz mercii olan vilâyet idare heyetlerinde yapılan muamelatın netayicine dair Dahiliye Vekâleti tarafından celp edilen malumatın tetkikinden mütehassıl kanaate göre Encümenimiz tarafından 13 maddelik bir lâyiha vucûde getirilmiştir.

Umuru belediyeye müteallik ahkâmı cezaiye hakkındaki 486 numaralı kanunun beşinci maddesinden itibaren bu kanunun muaddil olarak tertip edilen lâyihamın birinci maddesinde belediye encümenlerinin ve İstanbul gibi şube teşkilâtı olan yerlerde şube müdürlerinin kanun ve nizamların verdiği salâhiyet dairesinde belediye işlerine dair ittihaz edilen mukarrerata riayetizlik edenler hakkında elli liraya kadar hafif para cezası tayinine ve üç günden on beş güne kadar ticaret ve sanat icrasından mene karar vermek salâhiyeti kabul edilmiştir. Kezalik Türk ceza kanununun kabahat kısmında yazılı olup muayyen cezaların belediye teşkilâtı olan yerde belediyelerce tertip edilmesini Türk ceza kanununun tatbikatına dair olan kanunun yirmi dokuzuncu maddesinde tasrih edilen ve lâyihada numaraları sayılan maddelerdeki cezaların dahi bu encümen ve şubeler tarafından tayini maddede gösterilmiştir. İkinci madde de belediye meclislerinin ittihaz edeceği mukarreratın bir tenbihname ile hangi mevada mütedair olduğu ve esas salâhiyetleri dairesinde cezaların miktarları tayin edilerek mahallerinde neşrü ilân edilmesi derç olunmuştur.

Üçüncü maddede tenbihnamelerle ilân edilen ve miktarı maktu olarak muayyen olan para cezalarının rızalarile cezaya düşür edilenler tarafından verildiği halde belediye zabıta vazifesini ifa eden memurlar tarafından makbuz mukabilinde alınması tecviz kılınmış ve bu suretle belediye mukarreratına muhalif harekette bulunanlar bu fiillerinin cezaiy mucip olduğunu kabul ederek cezalarını verdikleri takdirde uzun muameleye mahal kalmadan bu işin neticelendirilmesi temin kılınmıştır.

Rızalarile para cezasını vermiyenlerle para cezası maktu olarak muayyen olmiyan fiilleri işleyenler ve mutlak olarak belediyeye müteallik suç sayılan hareketler ticarethane ve ikametgâh ve emakine ait olduğu takdirde burlar hakkında zabıt varakası tutulması lâzımegeleceği ve seyyar halde olan failerin hüviyeti filin ika olunduğu yerde tespit edilmezse en yakın polis veya belediye mevkiine (ve mumaneatleri halinde zorla) götürülerek hemen hüviyetleri tespit olunup zabıt varakaları tanzim edilmesi ve bilâtehhür serbest bırakılması bu maddeye yazılmıştır.

Dördüncü maddede iki nüsha olarak yazılacak zabıt varakalarının bir nüshasının alâkadara tebliğinden sonra diğerlerinin belediye idarelerine veya encümenlerine tevdi edilmesi ve suçluya tebliğden iki gün içinde müracaat hakkı verilmesi esası kabul edilerek bu suretle cezaiy mes-telzim görülen hususun layikile takdir edilememek ihtimaline binaen belediye idare ve encümenleri tarafından müracaatın bittetikik varit görüldüğü takdirde ceza tertibine mahal olmadığına karar vermek salâhiyeti verilmiştir ki bu suretle işin bidayetinde zuhul ve hata sebeble fuzuli olarak verilecek cezadan halk ve esnafın kurtulması için külfet ihtiyarından vareste kalmaları temin olunmuştur.

Beşinci ve altıncı maddelerde itiraz merciî olarak belediye işleri çok olan yerlerde mahsus hakim ihdas olunarak o hakimler ve olmiyan yerlerde de sulh hakimleri salâhiyetli addolunmuş ve bu suretle itirazların bir hakim huzurunda tetkiki suretinde tatminkâr bir usul kabul olunmuştur

İtirazın ancak sanat ve ticaretin icrasından men ve para cezasının verilememesinden dolayı hapse tahvil hükümlerinin tehirine hasredilmesi mahaza vakit kazanmak gibi mülâhazalarla haksız itiraza teşebbüs edilmesine mani olmak mülâhazasıle muvafık görülmüş ve madde o suretle tertip edilmiştir. İtiraz sebeplerinin lâyihaalarda gösterilen hususlara hasrdilmesi ve bunlar haricinde hakime ceza miktarı üzerinde bir tadil yapmasına salâhiyet verilmemesi belediye işlerinde cezai ahkâmın temin edeceği faidelerin muterizler tarafından neticesiz ve vakit geçirci tetkikatla hakimi işgal ederek ifadesine mahal vermemek maksadına iptina eylemiştir.

İtiraz edilen cezaların itirazın intacından evvel infazı halinde itirazları muhik olduğu halde ceza kararının iptalile beraber istifa olunan para cezasının belediyelerce iadesine hakim tarafından karar verilmesi de haksız muameleye maruz kalmış olan alâkadardan tahsil edilen paramın istirdat edilmesini temin eder bir hüküm olmak itibarile maddede tasrihi muvafık görülmüştür

Belediye cezalarında alâkadarın belediye encümenleriyle idarelerine müracaat salâhiyetinden başka hakim huzurunda da itiraz hakları kabul edildikten sonra başka bir merciye daha müracaatları maksatla kabili telif görülmeyeceğinden hakim kararının kat'i olduğu lâyihada kösterilmiş ve ancak temyiz kabiliyeti olmiyan kabahat fiillerinde Adliye Vekilinin yazılı emir vererek sarılı

ve fahiş bir mağduriyeti ortadan kaldırmak hususunda ceza muhakemeleri usulü kanunundaki umumî hüküm belediyeye ait ceza işlerinde de kabul edilerek yedinci maddeye o suretle bir kayıt konmuştur.

Türk ceza kanununda cürüm ve kabahat olarak belediyeye müteallik bir takım suçlar için cezalar tayin edilmiş olduğuna göre bunlar hakkında takip ve muhakemenin umumî hükümler dairesinde cereyan edeceği tabii olup ancak bu işlerle belediyeler daha yakından alâkadar olduğundan Cümhuriyet Müddei Umumilikleride kabahat nevinden olan suçlar da sulh hakimlerine belediye idarelerinin müzekkere tasvir etmeleri ve bununla suçtan mağdur kalan müstedilerle suç ihbar edenlerin ceza muhakemeleri usulü kanununa göre hukuk ve salâhiyetlerini haiz olmaları sekizinci madde de tasvir edilmiş ve bu suretle belediye vazâifinin mazbutiyeti temin kılınmıştır.

Lâyihamın onuncu maddesinde cezaî kararların infazı tarzına müteallik hükümleri muhtevirdir. Ceza kararlarının infazı salâhiyeti; sürati temin mülâhazası ile belediyelere tevdi edilmiştir. Hakkında para cezası tayin edilenler bu cezayı ifa etmedikleri takdirde mallarına müracaatla istifa olunması esas kabul edilmiş ve bunun da tahsili emval kanunu ahkâmına tevfi'k edilerek icrası maddeye dercolumuştur. Şu kadar ki bu cezalar resim ve vergi mahiyetinde olmadığından tahsili emval kanununda mükellefiyetini ifa etmiyen ve kudreti olduğu anlaşılanlar hakkında bir tazyik mahiyetinde olmak üzere tatbik edilen hapis burada istisna edilmiştir. Cezayı ödemekten aczi tahakkuk edenler hakkında Türk ceza kanununun 19 uncu maddesindeki umumî hükme imtisalen bir lira ve küsûru için bir gün hapis olunmak esası muvafık görülmüş ve bu suretle hapis hükümlerinin infazı belediye idarelerinin müzekkereleri üzerine cümhuriyet müddei umumiliğine tevdi kılınmıştır.

MaHKemelerden belediye suçlarına dair sadır olacak hükümler, ceza ilamlarının tenfizine müteallik umumî hükümlere tabi olması tabii olduğundan buna dair lâyihada bir kayıt konulmasına mahal görülmemiştir.

Lâyihamın sair maddeleri hükmü ilga edilecek kanunlara ve mer'iyet zamanına ve icrasına memur olan vekâletlerin tasrihine müteallik bulunmuştur. Yukarıda tafsil edilen esbaba müsteniden tanzim edilen lâyihamın kabulüne Encümenimizce ittifakla karar verilmiştir. Lâyihamın müteferri evrakile birlikte havale mucibince Dahiliye Encümenine tevdi arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi	M. Muharriri	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Manisa	Kocaeli	Yozgat	Antalya	İzmir	Mardin
Mustafa Fevzi	Salâhattin	A. Hâmdi	Ahmet saki	Enver	İ. Ferit
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Erzincan	Kocaeli	Kayseri	Edirne	Bahkesir	Ankara
Abdülhak	Rağıp	Reşit	H. Hayri	Sadık	A. İhsan
					Zonguldak
					Nazif

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Da. Encümeni
Esas № 2/115
Karar № 30

17 -IV- 1930

Yüksek Reisliğe

Mardin Meb'usu İrfan Ferit ve Kayseri Meb'usu Hasan Ferit Beyler tarafından Yüksek Reisliğe sunulan (Umuru belediyeye ait ahkâmı cezaiye hakkındaki 486 numaralı kanun) ile müzeyyelâtının bazı maddelerini tadil edici teklifi kanunî Adliye Encümenince müzakere olunarak aynı esas dahilindeki bazı tekliflerle de birleştikten sonra vücade getirilmiş olan 13 maddelik lâyiha, Encümenimize de havale buyrulmuş olmakla Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Beyefendi hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Adliye Encümeninin lâyhaya ekli mazbatasında yazılı sebepler encümenimizce de kabule şayan görülmüş olduğundan aşağıdaki yazılı tadiller yapıldıktan sonra lâyihanın heyeti umumiyesi ittifakla kabul olunmuştur.

Birinci maddedeki (kanun ve nizam) kayıtlarına (talimatname kaydı ilâve olunduğu gibi belediye encümenlerince tayin olunacak cezaların (şubelere ayrılan belediyelerde encümen namına şube müdürlerince) tayini muvafık görülerek son fıkra bu esasa göre değiştirilmiştir.

Dördüncü maddenin birinci fıkrası mucibince iki nüsha olarak tutulacak zabıt varakalarından bir nüshasının alâkadara tebliğinden sonra öbürünün de birinci maddenin son fıkrasındaki tadilât mucibince belediye encümenlerine ve (şubelere ayrılan yerlerde şube müdürlerine verilmesi) icap edeceğinden fıkra bu kayıtlara göre yazılmıştır.

Altıncı maddenin ikinci fıkrasındaki (tarafeyn) kaydı yerine hakim (itiraz eden ve lüzumu halinde zabıt varakasını tanzim veya tasdik edenleri veya vekillerini) celp ve davet edeceği yazılmış olduğu gibi itirazın ne gibi sebeplere istinat edeceği üçüncü fıkrada yazıldığından bu fıkradaki (sebeplerden dolayı zabıt varakası münderecatının hakikate muhalif) kaydı zait görülerek silinmiş ve fıkra nihayetindeki (edilir) kaydı yerine (edilebilir) yazılmıştır.

Dokuzuncu maddede yazılı hususların Dahiliye Vekâletince bir talimatname ile tespiti muvafık görülerek maddenin ibaresi buna göre değiştirilmiştir.

Bu lâyihanın hükmünün 1580 numaralı belediye kanunu hükümleriyle aynı tarihte başlaması faydalı görülerek kanunun 1 Eylül 930 tarihinden muteber olacağı 12 inci madde ile tespit olunmuştur.

2,3,5,7,8,10,11 ve 13 üncü maddeler aynen kabul edilmiş ve Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunmak üzere ekli evrakile beraber lâyihanın Yüksek Reisliğe sunulmasına karar verilmiştir.

Da. En. Rs. Na	Rs. V.	M. M.	Âza	Âza	Âza
Adana	Adana	Malatya	Ankara	Rize	Samsun
<i>Hilmi</i>	<i>Hilmi</i>	<i>Abdülmuttalip</i>	<i>Talât</i>	<i>Atıf</i>	<i>Avni</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Manisa	Amasya	Zonguldak	Eskişehir	Kars	Giresun
<i>A. Mitat</i>	<i>İ. Hakkı</i>	<i>Rifat</i>	<i>Sait</i>	<i>Baha Tali</i>	<i>Hacim</i>

Adliye Encümeninin teklifi

Umuru belediyeye müteallik ahkâmı cezaiye hakkında 16 nisan 1340 tarih ve 486 numaralı kanunun bazı maddelerini muaddil kanun lâyhası

MADDE 1 — Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun ve nizamın verdiği vazife ve salâhiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizamlarının men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmıyanlara elli liraya kadar hafif para cezası tertibine ve üç günden on beş güne kadar ticaret ve sanat icrasından mene ve Türk ceza kanununun 536,538, 557,559 ve 577 inci maddelerile 553 üncü maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları

Dahiliye Encümeninin tadili

Umuru belediyeye müteallik ahkâmı cezaiye hakkında 16 nisan 1340 tarih ve 486 numaralı kanunun bazı maddelerini muaddil kanun lâyhası

MADDE 1 — Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salâhiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmıyanlara elli liraya kadar hafif para cezası tertibine ve üç günden on beş güne kadar ticaret ve san'at icrasından men'e ve Türk ceza kanununun 586, 538, 557,559 ve 577 inci maddelerile 553 üçüncü madde

tayine belediye encümenleri ve şube teşkilâtı bulunan yerlerde şube müdürleri salâhiyetlidir.

MADDE 2 — Belediye meclislerinin itti haz edecekleri mukarreratta men veya yapılması emredilen hususların nevileri tasrih ve ceza miktarları tayin olunarak tenbihnamelerle mahallesinde ilân olunur.

MADDE 3 — Tenbihnamelerde miktarı maktu olarak tayin edilen para cezaları tenbihnameye muhalif harekette bulunanlar tarafından rızalarile verildiği halde belediye zabıta vazifesini ifa eden memurlar bu para cezalarını makbuz mukabilinde tahsil ederler .

Rızasile para cezasını vermiyenlerle işledikleri fiil gayri maktu cezayı müstelzim olanlar hakkında zabıt varakası tutulur .

Hüviyetini bildirmiyenler en yakın polis veya belediye mevkiine ve muhalefetleri halinde zorla götürülür, ve hüviyeti tespit olunarak derhal serbest bırakılır.

Ticarethane ve ikametgâhlarla müessesat ve alelumum emâkine ait zabıt varakaları her halde mahallerinde tanzim olunur.

MADDE 4 — Belediye suçlarına ait zabıt varakaları iki nusha yazılır. Bir nushası alâkadara tebliğ olunduktan sonra diğeri de belediye idarelerine veya encümelerine tevdi olunur.

Suçlu tebliğden itibaren iki gün içinde belediye idarelerine veya encümene müracaat hakkını haizdir. Bu müracaat hakkı görülürse ceza tayinine mahal olmadığına karar verilir. Aksi halde lâzım gelen ceza tayin ve tebliğ edilir.

Bu kararların nihayet beş gün zarfında verilmesi mecburidir.

MADDE 5 — Ceza kararlarının tebliği tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve olmıyan yerlerde sulh hakimine müracaatla şifahen veya tahriren itiraz olunabilir. İtiraz şifahî ise bir zabıt tutulur, ve muterize imza ettirilir.

Ticaret ve sanattan men kararlarile para cezasını vermediğinden dolayı hapse tahvil hükmünün infazı itirazın neticesine kadar tehir olunur.

lerinin birinci fıkrasında yazılı cezaları tayine Belediye Encümenleri salâhiyettardır (şübelere) ayrılan belediyelerde bu cezaları encümen namına ve yerine şube müdürleri tayin ederler.)

2 ve 3 üncü maddeler Adliye Encümeninin kabulü veçhile aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Belediye suçlarına ait zabıt varakalarının bir aynı alâkadara tebliğ olunduktan sonra öbürü Belediye Encümenlerine (şübelere ayrılan yerlerde şube müdürlerine) verilir.

Suçlu tebliğden itibaren iki gün içinde Belediye idarelerine veya encümene müracaat hakkını haizdir. Bu müracaat hakkı görülürse ceza tayinine mahal olmadığına karar verilir. Aksi halde lâzım gelen ceza tayin ve tebliğ edilir. Bu kararın nihayet beş gün zarfında verilmesi mecburidir.

MADDE 5 — Adliye Encümeninin kabulü veçhile aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6 — İtirazen icra edilecek tetkikat evrak üzerine cereyan eder.

Hakim, lüzumu halinde tarafeyni celp ve davet eder.

İtirazın nihayet otuz gün içinde intacı mecburidir.

İtiraz, cezanın salâhiyetli olmyanlar tarafından tayin olunduğu ve cezanın kanuna mugayir olduğu ve tutulan zabıt varakalarının sahteliği ve hükme müessir olacak fahiş maddî hataya müstenit sebeplerden dolayı zabıt varakası münderecatının hakikate muhalif bulunduğu hususlarına münhasır olarak dermeyan edilir. Hakim itirazı varit görürse ceza kararını iptal ve para cezası istifa edilmiş ise belediyenin iadesine de hükmeder. İtirazı varit görmezse kararı aynen tasdik eder.

MADDE 7 — İtiraz neticesinde hakim tarafından verilecek kararlar kat'î olup temyizi kabil değildir. Ceza muhakemeleri usulü kanununun 343 üncü maddesi hükmü mahfuzdur.

MADDE 8 — Türk ceza kanunile diğer kanunlarda mahkemelerce görülmesi yazılı olan belediyeye ait suçlarda belediyeler tarafından kanunî takibat icrası talebile cümhuriyet müddei umumiliklerine gönderilecek müzekkereler ceza muhakemeleri usulü kanununun 164 üncü maddesinde yazılı istida mahiyetindedir. Bu hususlarda mezkûr kanunun bu maddesile müteakıp maddeleri tatbik olunur. Kabahat nevinden olan suçlarda da mezkûr kanunun 151 inci maddesi ile muvakkat (A) maddesinin 5 numaralı bendinin son fıkrasındaki ihbar ve müracaat hükmünde olmak üzere belediyeler sulh hakimlerine müzekkere gönderirler.

MADDE 9 — Bu kanuna göre tutulacak zabıt varakalarile makbuz ilmühaberlerinin şekli hakkında Dahiliye Vekâleti bir talimatname tanzimine salâhiyetlidir.

MADDE 10 — Bu kanunda yazılı para cezaları belediye idareleriyle belediye zabıta vazifesini ifa eden memurlar tarafından infaz ve tahsil olunur. Cezayı vermiyenlerin hapis hükmü müstesna olmak üzere tahsili emval kanunu mucibince mallarına müracaat edilir.

Cezayı ödemekten aczi tahakkuk edenler hakkında tayin edilmiş olan para cezasının

MADDE 6 — İtirazen icra edilecek tetkik evrak üzerine cereyan eder.

Hakim, itiraz edeni ve lüzumu halinde zabıt varakasını tanzim veya tasdik edenleri veya vekillerini celp ve davet eder. İtirazın nihayet otuz gün içinde intacı mecburidir .

İtiraz, cezanın salâhiyetli olmyanlar tarafından tayin olunduğu ve cezanın kanuna mugayir olduğu ve tutulan zabıt varakalarının sahteliği ve hükme müessir olacak fahiş maddî hataya müstenit bulunduğu hususlarına münhasır olarak dermeyan edilebilir. Hakim itirazı varit görürse ceza kararını iptal ve para cezası istifa edilmiş ise belediyenin iadesine de hükmeder. İtirazı varit görmezse kararı aynen tasdik eder.

7 ve 8 inci maddeler Adliye Encümeninin kabulü veçhile aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9 — Bu kanuna göre tutulacak zabıt varakalarile makbuz ilmühaberlerinin şekli hakkında Dahiliye Vekâletince bir talimatname yapılır .

10 ve 11 inci maddeler Adliye Encümeninin kabulü veçhile aynen kabul edilmiştir .

herbir lira ve kûsuru için bir gün hapsedilmek üzere belediye idarelerinin verecekleri müzekkereler Cümhuriyet müddei umumiliklerince infaz olunur.

Bu suretle hapsedilenler mahpus iken cezayı öderlerse mahpus kaldıkları müddetin bir günü için bir lira tenzil edilerek mütebaki hapisten sarfı nazar olunur.

MADDE 11 — 16 nisan 340 tarih ve 486 numaralı kanunun birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü maddelerinden gayri ahkâmile 17 kânunusani 927 tarih 959 numaralı kanun hükmü mülğadır.

MADDE 12 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 13 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

MADDE 12 — Bu kanun 1 eylül 1930 tarihinden muteberdir.

MADDE 13 — Adliye Encümeninin kabulü veçhile aynen kabul edilmiştir.

